FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F.G. JACOBS

fremsat den 15. november 2001 [1]

1. I denne sag har Cour d'appel de Bruxelles (Belgien) spurgt Domstolen, om fællesskabsretten, og navnlig det tredje livsforsikringsdirektiv [2], er til hinder for en national lovgivning, hvorefter der i et tilbud om livsforsikring eller i forsikringspolicen — såfremt der ikke fremsættes tilbud — skal gives forsikringstageren oplysning om, at opsigelse, omskrivning til fripolice eller tilbagekøb af en løbende livsforsikring med henblik på tegning af en anden livsforsikring i almindelighed er til skade for ham.

Fællesskabslovgivningen

2. Formålet med det tredje livsforsikringsdirektiv er at fuldstændiggøre det interne marked for direkte livsforsikring for at gøre det lettere for forsikringsselskaber med hjemsted i Fællesskabet at påtage sig forpligtelser inden for hele Fællesskabet [3].

3. Direktivet indeholder bl.a. følgende betragtninger:

»9) Visse bestemmelser i nærværende direktiv fastsætter minimumsnormer; hjemlandet [4] kan foreskrive strengere regler for de forsikringsselskaber, der er tilladt af dets egne kompetente myndigheder.

[...]

1 — Originalsprog: engelsk.

2 — Rådets direktiv 92/96/EØF af 10.11.1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte livsforsikringsvirksomhed og om ændring af direktiv 79/267/EØF og 90/619/EØF (EFT L 360, s. 1).

3 — Jf. første betragtning. Der er allerede gjort fremskridt i denne retning med det første og andet livsforsikringsdirektiv (Rådets første direktiv 79/267/EØF af 5.3.1979 om samordning af de administrativt og ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til og udøvelse af direkte livsforsikringsvirksomhed (EFT L 63, s. 1) og Rådets andet direktiv 90/619/EØF af 8.11.1990 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte livsforsikringsvirksomhed, om fastsættelse af bestemmelser, der kan lette den faktiske gennemførelse af den frie udveksling af tjenesteydelser, og om ændring af direktiv 79/267, EFT L 330, s. 50).

4 — Som i direktivets artikel 1, litra d), er defineret som den medlemsstat, hvor hjemstedet for det forsikringsselskab, der påtager sig en forpligtelse, er beliggende.

19) Det er ikke en nødvendig forudsætning for gennemførelsen af det indre marked for forsikringer, at der er sket en samordning af forsikringsaftaleretten; medlemsstaternes mulighed for at gennemtvinge anvendelse af deres lovgivning på forsikringsaftaler vedrørende forpligtelser, som befinder sig på deres område, udgør derfor en tilstrækkelig garanti for forsikringstagerne.

20) Inden for rammerne af det indre marked er det i forsikringstagerens interesse at have adgang til det størst mulige udvalg af forsikringsprodukter, der tilbydes i Fællesskabet, således at han kan vælge den forsikring, der passer bedst til hans behov; det påhviler den medlemsstat, hvor forpligtelsen består [5], at påse, at der ikke findes nogen hindring for, at de forsikringsprodukter, der tilbydes i Fællesskabet, kan afsættes på dens område, forudsat at de ikke er i strid med gældende retsregler begrundet i almene hensyn i den medlemsstat, hvor forpligtelsen består, og såfremt disse hensyn ikke er beskyttet af hjemlandets retsregler, forudsat at disse retsregler anvendes ikke-diskriminerende på ethvert selskab, der udøver virksomhed i denne medlemsstat, er objektivt begrundet og står i et rimeligt forhold til det tilstrækte mål.

[...]

23) Inden for rammerne af det indre marked for forsikringsvirksomhed vil forbrugeren have et større og mere varieret udvalg af forsikringer end tidligere; for i fuldt omfang at kunne drage nytte af dette udvalg og den øgede konkurrence skal forbrugeren have adgang til de oplysninger, der er nødvendige for at kunne vælge den forsikring, der bedst dækker hans behov; dette behov for oplysninger er så meget desto større, som forpligtelserne kan være af meget lang varighed; derfor må der gennemføres en samordning af de minimumsbestemmelser, der er nødvendige for at sikre, at forbrugeren modtager klare og præcise oplysninger om de væsentligste træk ved de produkter, der tilbydes ham, og om de organer, der er bemyndigede til at behandle klager fra forsikringstagerne, de forsikrede eller de af forsikringen begunstigede.«

4. Direktivets artikel 31 bestemmer:

»1. Inden en forsikringsaftale indgås, skal der mindst forelægges forsikringstageren de i bilag II, punkt A, nævnte oplysninger.

5 — Som i det andet livsforsikringsdirektivs artikel 2, litra e), der er nævnt i fodnote 3, er defineret som den medlemsstat, hvor forsikringstageren har sin sædvanlige bopæl eller, hvis forsikringstageren er en juridisk person, den medlemsstat, hvor denne juridiske persons virksomhed, som forsikringsaftalen vedrører, er beliggende.

2. Forsikringstageren skal under hele forsikringsaftalens løbetid informeres om enhver ændring af de i bilag II, punkt B, nævnte oplysninger.

3. Den medlemsstat, hvor forpligtelsen består, kan ikke af forsikringsselskaberne kræve, at de giver yderligere oplysninger ud over dem, der er anført i bilag II, medmindre sådanne oplysninger er nødvendige for, at forsikringstageren virkelig kan forstå de væsentligste elementer i den af ham tegnede forsikring.

4. Gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel og til bilag II fastsættes af den medlemsstat, hvor forpligtelsen består.«

5. Bilag II har overskriften »Oplysninger til forsikringstagerne«. Den indledes med følgende bemærkning:

»Inden der indgås en forsikringsaftale (A) eller under aftalens løbetid (B), skal der forelægges forsikringstageren følgende skriftlige oplysninger, som skal være klart og præcist formuleret og affattet på et officielt sprog i den medlemsstat, hvor forpligtelsen består [...]«

6. Punkt A i bilag II indeholder en liste med detaljerede oplysninger om forsikringsselskabet og forsikringsforpligtelsen, herunder:

»a.4 Definition af de enkelte garantier og optioner

a.5 Forsikringsaftalens løbetid

a.6 Betingelser for opsigelse af forsikringsaftalen

a.7 Betingelser for indbetaling af præmier, herunder over hvilken årrække

a.8 Nærmere vilkår for beregning og tildeling af bonus

a.9 Angivelse af tilbagekøbsværdi og fripoliceværdi og arten af de hertil knyttede garantier

a.10 Oplysninger om præmier for de enkelte garantier [...]«

7. Punkt B i bilag II bestemmer, at forsikringstageren skal modtage (1) detaljerede oplysninger om enhver ændring i angivelserne vedrørende forsikringsselskabet, (2) alle de i punkt A indeholdte oplysninger om forsikringsforpligtelsen i tilfælde af tillæg til aftalen eller ændring af den lovgivning, der finder anvendelse på den og (3) årlige oplysninger om bonussituationen.

8. Det kan på dette stadium være nyttigt at forklare de forskellige muligheder, der findes, for at bringe en livsforsikringspolice (eller en »aftale«, sagt med direktivets terminologi) som i den foreliggende sag til ophør. En forsikringstager, som ikke længere ønsker at betale præmie for en forsikringspolice, har forskellige valgmuligheder. Hvis policen ikke har nogen tilbagekøbsværdi, kan han opsige den ved blot at indstille indbetalingen af præmien. Hvis policen derimod har en tilbagekøbsværdi, kan han købe den tilbage, hvorefter forsikringsselskabet skal betale ham beløbet. Det kan også være, at forsikringstageren vil ophøre med at betale præmien eller nedsætte beløbet herfor, men vil beholde forsikringen. I så fald nedsættes forsikringssummen under hensyn til, at der er eller vil blive betalt en mindre præmie end oprindeligt aftalt; dette betegnes som en omskrivning til fripolice.

National lovgivning

9. Den nationale lovgivning, som er omtvistet i sagen, er artikel 4, stk. 2, litra b), i kongelig anordning af 17. december 1992 om livsforsikringsvirksomhed. Heri bestemmes, at »forsikringstilbuddet eller — såfremt der ikke fremsættes tilbud — forsikringspolicen skal oplyse forsikringstageren om, at opsigelse, omskrivning til fripolice eller tilbagekøb af en løbende livsforsikringsaftale med henblik på tegning af en anden livsforsikringsaftale i almindelighed er til skade for forsikringstageren«.

10. Den nationale ret har i forelæggelseskendelsen anført, at den kongelige anordning af 17. december 1992 om livsforsikring blev vedtaget til gennemførelse af det tredje livsforsikringsdirektiv. Kommissionen har dog i sit skriftlige indlæg erklæret, at direktivet ifølge de oplysninger, som den har modtaget af de belgiske myndigheder, blev gennemført ved tre kongelige anordninger, som blev vedtaget i 1994 [6]. Navnlig blev direktivets artikel 31 og bilag II gennemført ordret i national ret ved to af de nævnte anordninger [7].

Tvisten i hovedsagen

11. Forelæggelseskendelsen angiver kun, at Axa Royale Belge SA (herefter »Axa«) i

6 — Kongelig anordning af 12.8.1994 om ændring af lov af 9.7.1975 om tilsyn med forsikringsvirksomheder, kongelig anordning af 12.8.1994 om ændring af kongelig anordning af 22.2.1991 om den almindelige ordning for tilsyn med forsikringsselskaber og kongelig anordning af 22.11.1994 om ændring af kongelig anordning af 22.2.1991 om den almindelige ordning for tilsyn med forsikringsselskaber.

7 — Ved artikel 20, stk. 2, i lov af 9.7.1975, med senere ændringer, og artikel 15 i kongelig anordning af 22.2.1991, med senere ændringer.

hovedsagen har nedlagt påstand om, i) at det fastslås, at Stratégie Finance SPRL har handlet i strid med artikel 4, stk. 2, litra b), i kongelig anordning af 17. december 1992 og derved tilsidesat nationale bestemmelser om god handelsskik [8], og ii) at Stratégie Finance SPRL tilpligtes at ophøre med denne praksis. Det fremgår, at tvisten er opstået ved, at en forsikringsmægler slettede den advarsel i et livsforsikringstilbud, som kræves efter artikel 4, stk. 2, litra b), og derved angiveligt tilskyndede forsikringstagere til at udskifte eksisterende livsforsikringsaftaler, som de tidligere havde indgået med Axa.

12. Før Cour d'appel de Bruxelles træffer afgørelse i sagen, ønsker den vejledning fra Domstolen om, hvorvidt medlemsstaterne henset til formålene med det tredje livsforsikringsdirektiv kan kræve, at forbrugere, som overvejer at opsige, omskrive til fripolice eller tilbagekøbe en eksisterende livsforsikringspolice med henblik på at indgå en anden livsforsikringaftale, modtager oplysninger om, at dette i almindelighed er til skade for dem.

13. Axa har gjort gældende, at Cour d'appel de Bruxelles har begået en fejltagelse ved at antage, at den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), finder anvendelse på forbrugere, som overvejer at opsige, omskrive til fripolice eller tilbagekøbe en eksisterende livsforsikringspolice, da denne bestemmelse efter sin ordlyd gælder for enhver, som overvejer at opsige en livsforsikringsaftale. Denne fortolkning er muligvis korrekt, men jeg kan ikke se, at det gør nogen forskel hvad angår den forelæggende rets analyse, da den praktiske virkning af artikel 4, stk. 2, litra b), klart er begrænset til de tilfælde, hvor en forsikringstager overvejer at opsige en eksisterende forsikringsaftale for at udskifte den med en anden.

14. Den nationale ret har i forelæggelseskendelsen rejst spørgsmålet om, hvorvidt den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er i overensstemmelse med direktivet, for så vidt som

— en forbruger, der er blevet oplyst om den almindelige skadevirkning ved opsigelse, tilbagekøb eller opdeling af en ikraftværende livsforsikring, ikke er tilskyndet til at sammenligne de forskellige forsikringsprodukter, der tilbydes i Fællesskabet, for blandt dem at vælge det produkt, der passer bedst til hans behov, men snarere er opfordret til at bibeholde den ikraftværende aftale, mens det udtrykkeligt fremgår af betragtningerne til direktivet, at det

8 — Artikel 93 og 94 i lov af 14.7.1991 om handelsskik samt forbrugerbeskyttelse og -information.

har til formål at sikre forbrugeren adgang til det største udvalg af de forsikringsprodukter, der tilbydes i Fællesskabet, for at han blandt dem kan vælge den forsikring, der bedst dækker hans behov, idet det navnlig skal iagttages, at forsikringstageren får klare og præcise oplysninger om de væsentligste træk ved de produkter, der tilbydes ham

— forpligtelsen til at oplyse forsikringstageren om den almindelige skadevirkning ved opsigelse, opdeling eller tilbagekøb af en ikraftværende livsforsikringsaftale med henblik på at tegne en anden livsforsikringsaftale vil kunne give en konkurrencemæssig fordel til forsikringsvirksomheder, der drev virksomhed på det nationale område på det tidspunkt, hvor den nævnte kongelige anordning trådte i kraft, mens det af betragtningerne til direktivet fremgår, at medlemsstaten skal påse, at der ikke findes nogen hindring for, at de forsikringsprodukter, der tilbydes i Fællesskabet, kan afsættes på dens område

— den almene interesse, der kan være i at oplyse forbrugeren om de mulige konsekvenser af opsigelse, opdeling eller tilbagekøb af en ikraftværende livsforsikringsaftale med henblik på at tegne en anden livsforsikringsaftale, synes ikke tilgodeset af den blotte advarsel om den almindelige skadevirkning af en sådan handling, når bestemmelser af almen interesse, som det fremgår af betragtningerne til direktivet, skal være objektivt nødvendige og proportionale i forhold til det forfulgte formål.

15. Cour d'appel de Bruxelles har som følge heraf forelagt det ovenfor i forslagets punkt 1 nævnte spørgsmål.

16. Der er afgivet skriftlige indlæg af begge parter i hovedsagen, af den østrigske, belgiske, græske og spanske regering samt af Kommissionen. Parterne og Kommissionen var repræsenteret under retsmødet.

Foreneligheden af den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), med direktivet

17. Axa samt den østrigske, belgiske og græske regering har i det væsentlige gjort gældende, at den omtvistede nationale lovgivning er forenelig med fællesskabsretten, hvorfor det forelagte spørgsmål bør besvares benægtende. Stratégie Finance og Kommissionen er af den modsatte opfattelse. Den spanske regering har indtaget et mellemstandpunkt, idet den gør gældende, at lovgivningen er forenelig med fællesskabsretten, i det omfang den foreskrevne

advarsel vedrører de virkninger af opsigelsen eller omskrivelsen til fripolice, som i almindelighed er til skade for den pågældende, men uforenelig med fællesskabsretten, i det omfang den vedrører virkningerne af tilbagekøbet.

18. Kommissionen har gjort gældende, at den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er formuleret meget generelt og abstrakt. Mens direktivets betingelser gælder under alle de forhold, hvor en livsforsikringsaftale opsiges, omskrives til fripolice eller tilbagekøbes, gælder artikel 4, stk. 2, litra b), kun i det tilfælde, hvor en forsikringstager træffer foranstaltninger til at indgå en ny forsikringsaftale. Kommissionen tvivler på, at en sådan advarsel er tilstrækkelig til beskyttelse af forsikringstagerne, som er langt bedre beskyttet efter direktivet. Medlemsstaterne kan forbedre forbrugeroplysningerne i overensstemmelse med direktivets artikel 31, men sådanne oplysninger må ikke indebære en begunstigelse af forsikringsgivere eller eksisterende kontrakter. De oplysninger, som kræves efter artikel 4, stk. 2, litra b), udgør imidlertid ikke supplerende oplysninger i artikel 31's forstand, da den blotte advarsel, som kræves efter artikel 4, stk. 2, litra b), ikke, såfremt forsikringstageren allerede har de specifikke oplysninger, som kræves efter direktivet (og efter den belgiske gennemførelseslovgivning), supplerer disse oplysninger på en sådan måde, at det letter forsikringstagerens forståelse af de væsentligste elementer i den af ham tegnede forsikring i den betydning, hvori dette udtryk anvendes i artikel 31.

19. Kommissionen gør endvidere gældende, at artikel 4, stk. 2, litra b), er uforenelig med direktivets formål, da en generel affattet advarsel, som ikke giver forsikringstagerne mulighed for at vurdere følgerne af at skifte policen ud, kan afskrække dem fra at ændre deres livsforsikring og dermed forhindre dem i at drage fordel af et stort og varieret udbud af forsikringsprodukter.

20. Den østrigske, belgiske, græske og spanske regering har alle henvist til direktivets 20. betragtning til støtte for argumentet om, at den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er forenelig med direktivet[9], da bestemmelsen tilgodeser et alment hensyn, er ikke-diskriminerende, objektivt nødvendig og forholdsmæssig. Den østrigske regering gør gældende, at formålet med artikel 4, stk. 2, litra b), er at beskytte forbrugerne og dermed afspejler et af direktivets formål, som er at give forbrugeren mulighed for at vurdere fordele og ulemper ved at tegne en ny forsikringsaftale og derved kunne vælge den forsikring, der bedst dækker hans behov[10]. Domstolen har anerkendt, at en lovgivning til beskyttelse af forbrugerne kan udgøre et tvingende alment hensyn, der kan begrunde restriktioner i de grundlæggende friheder[11]. Den belgiske regering anfører, at bestemmelsen er objektiv nødvendig for at

9 — Ifølge den spanske regering er den kun delvis forenelig dermed.

10 — Se 23. betragtning.

11 — Jf. dom af 4.12.1986, sag 205/84, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 3755.

sikre forbrugerbeskyttelsen inden for en sektor, hvor terminologien er meget teknisk, og hvor forbrugeren er den svage part; desuden er oplysninger det mindst restriktive middel til beskyttelse af forbrugerne. Den græske regering anfører, at en forbruger, som har modtaget oplysninger i overensstemmelse med den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), har mulighed for at sammenligne fordele og ulemper ved at opsige en eksisterende forsikringsaftale. Også den spanske regering er af den opfattelse, at bestemmelser som artikel 4, stk. 2, litra b), er lovlige, forudsat de ikke begrænser forsikringstagerens adgang til det størst mulige udbud af livsforsikringsprodukter, der tilbydes inden for Fællesskabet, således at han har mulighed for at vælge den forsikring, der bedst dækker hans behov.

21. En bestemmelse i national ret, som har til formål at beskytte forbrugerne, kan være begrundet i almene hensyn [12], og en national restriktion på markedet for livsforsikringsprodukter kan dermed være forenelig med direktivet, forudsat den tillige er ikkediskriminerende og forholdsmæssig. Det er udtrykkeligt fastsat i direktivets artikel 28, hvorefter den medlemsstat, hvor forpligtelsen består, ikke kan forhindre forsikringstageren i at indgå en aftale med et forsikringsselskab, der har fået tilladelse i henhold til betingelserne i det første livsforsikringsdirektiv, »når aftalen ikke er i strid med gældende retsregler begrundet i almene hensyn i den medlemsstat, hvor forpligtelsen består«. Ordlyden af denne bestemmelse ligger tæt op ad 20. betragtning, som de procesdeltagende regeringer har påberåbt sig, hvoraf jeg må slutte, at denne betragtning vedrører artikel 28. Dette bekræftes desuden af betragtningernes opbygning. Der er således en klar sammenhæng mellem 18. betragtning og artikel 27, mellem 21. og 22. betragtning og artikel 29, mellem 23. betragtning og artikel 31 samt mellem 24. betragtning og artikel 41.

22. Den foreliggende sag vedrører imidlertid efter min opfattelse snarere anvendelsesområdet for direktivets artikel 31 end for artikel 28, idet den angår den særlige type af restriktioner, som er reguleret i artikel 31. Det er uomtvistet, at den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), indeholder et krav om, at den potentielle forsikringstager, inden forsikringsaftalen afsluttes, modtager mere omfattende oplysninger end dem, der er foreskrevet i direktivets artikel 31, stk. 1. Artikel 31, stk. 1, udgør klart en minimumsharmoniseringsbestemmelse: ifølge artikel 31, stk. 3, kan den medlemsstat, hvor forpligtelsen består, ikke kræve af forsikringsselskaberne, at de giver yderligere oplysninger ud over dem, der er foreskrevet i artikel 31, stk. 1, medmindre sådanne oplysninger »er nødvendige for, at forsikringstageren virkelig kan forstå de væsentligste elementer i den af ham tegnede forsikring«. Udgangspunktet for vurderingen af, om den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er lovlig, er derfor efter min opfattelse direktivets artikel 31, stk. 3.

12 — Jf. den i fodnote 11 nævnte dom i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 30-33.

23. Spørgsmålet om, hvorvidt den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er forenelig med direktivet, afhænger derfor af, om de oplysninger, som skal gives ifølge denne bestemmelse med hensyn til forslag til eller aftaler om livsforsikring, er »nødvendige for, at forsikringstageren virkelig kan forstå de væsentligste elementer i den af ham tegnede forsikring« i den i artikel 31, stk. 3, anvendte forstand.

24. Det fremgår klart af denne bestemmelse, at der kun kan kræves specifikke oplysninger, som har direkte relevans for den særlige forpligtelse, som det drejer sig om. En generel advarsel om de skadelige virkninger, som det kan have at tilbagekøbe, omskrive til fripolice eller opsige en eksisterende forsikringsaftale for at erstatte den med en anden, kan ikke efter min opfattelse anses for en sådan oplysning.

25. Denne fortolkning støttes af direktivets 23. betragtning, hvori det udtales, at »[der] derfor må [...] gennemføres en samordning af de minimumsbestemmelser, der er nødvendige for at sikre, at forbrugeren modtager klare og præcise oplysninger om de væsentligste træk ved *de produkter, der tilbydes ham*« [13].

26. Denne fortolkning støttes endvidere af betragtningerne til den første offentliggjorte version af artikel 31, der i forslaget til det tredje livsforsikringsdirektiv [14] var artikel 27. Dennes stk. 1, stk. 2 og stk. 3 har i det væsentlige samme ordlyd som direktivets artikel 31, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, og bilag 2 til direktivforslaget er på tilsvarende måde i det væsentlige identisk med direktivets bilag II. I begrundelsen anfører Kommissionen følgende:

»Listen i bilag II er en minimumsliste, som medlemsstaterne kan supplere i relation til forpligtelser vedrørende deres egne borgere, men det siger sig selv, at denne oplysningspligt, som skal bidrage til at lette forsikringstagerens forståelse af vigtige elementer i hans forsikringsaftale, kun skal håndhæves med det formål at beskytte forbrugerne, og ikke for at begrænse udbuddet af produkter.«

27. En advarsel som den, der kræves efter den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b), er ganske vist i forbrugernes interesse, men selv om en så generelt formuleret advarsel med føje antages at udgøre en reel beskyttelse af forbrugerne, vedrører den kun et aspekt af deres interesser. Hvis ikke der gives oplysninger om de alternative muligheder, således at forbrugerne kan vurdere fordele og ulemper ved de forskel-

13 — Min fremhævelse.

14 — Forslag til Rådets tredje direktiv om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte livsforsikringsvirksomhed og om ændring af direktiv 79/267/EØF og 90/619/EØF (KOM 91/57 endelig udg. af 22.3.1991, EFT 1991 C 99, s. 2).

lige forsikringsprodukter, som findes på markedet, er forbrugerbeskyttelsen efter artikel 4, stk. 2, litra b), klart ufuldstændig. Ved at regulere, hvilke oplysninger der skal gives forsikringstagerne, fastslår direktivet ikke blot, hvad fællesskabslovgiver betragter som den korrekte ligevægt mellem hensynet til forbrugerbeskyttelsen, på den ene side, og åbningen af markedet for livsforsikringsprodukter, på den anden side, men formulerer det også på en sådan måde, at det udelukker en forpligtelse som den, der er indeholdt i den kongelige anordnings artikel 4, stk. 2, litra b).

Forslag til afgørelse

28. Jeg er følgelig af den opfattelse, at det spørgsmål, der er forelagt af Cour d'appel de Bruxelles, skal besvares på følgende måde:

»Rådets direktiv 92/96/EØF af 10. november 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte livsforsikringsvirksomhed og om ændring af direktiv 79/267/EØF og 90/619/EØF er til hinder for en national lovgivning, hvorefter der i et tilbud om livsforsikring eller i forsikringspolicen — såfremt der ikke fremsættes tilbud — skal gives forsikringstageren oplysning om, at opsigelse, omskrivning til fripolice eller tilbagekøb af en løbende livsforsikring med henblik på tegning af en anden livsforsikring i almindelig er til skade for ham.«